

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

SCOALA GIMNAZIALA "ARON-VODĂ" ARONEANU
SAT. ARONEANU, COMUNA ARONEANU, JUDEȚUL IAȘI, ROMANIA
[Telefon: +40232299457](tel:+40232299457), aronvoda_is@yahoo.com

CURRICULUM LA DECIZIA ȘCOLII

Programa școlară pentru disciplina opțională
„Literație multimodală”

1 oră / săptămână – clasa a VII-a

Prof. Ana Haraga

Notă de prezentare

Programa disciplinei opționale *Literație multimodală* propune o abordare transcurriculară a conținuturilor, care vizează ariile curriculare *Limba și comunicare, Arte, Tehnologii, Om și societate*. Este adaptată învățământului gimnazial, fiind structurată pe un an de studiu, cu un buget de timp de 1 oră/săptămână. Acest curs opțional facilitează cunoașterea elevilor în domenii multiple - limba și literatura română, literatura universală, istorie, teatru, educație muzicală, educație artisto-plastică – contribuie la formarea competențelor media și la alfabetizarea media (*media literacy*), susține formarea competențelor sociale, civice și interculturale și dezvoltă gândirea critică.

Disciplina *Literație multimodală* contribuie la dezvoltarea competențelor cheie formulate în Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene privind competențele cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți (2006/962/EC): comunicare în limba maternă; competență digitală; sensibilizare și exprimare culturală; comunicare în limbi străine; a învăța să înveți

Finalitățile programei școlare sunt în acord cu cadrul legislativ și reforma învățământului românesc:

- înțelegerea fenomenului de diversificare tematică și compozițională a textului literar și nonliterar;
- formarea competenței de lectură eferentă și estetică;
- formarea capacității de a evalua și valorifica mesajul textului iconico-verbal și de stabili analogii;
- receptarea și înțelegerea mesajului textelor multimodale;
- cunoașterea și operarea cu diferite coduri semiotice pentru producerea de sens;
- dezvoltarea spiritului interogativ-argumentativ despre viață și lume;
- dezvoltarea capacității de analiză și sinteză a informației transmise prin diverse canale de comunicare;
- folosirea instrumentelor de analiză stilistică și structurală a diferitelor modalități de comunicare.

Activitățile propuse în cadrul cursului opțional *Literație multimedia* respectă principiile fundamentale ale educației.

Programa cursului opțional propus include, pe lângă nota de prezentare și argument, următoarele elemente:

- Competențe generale;
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare;
- Conținuturi;
- Sugestii metodologice.
- Bibliografie

Argument

Introducerea activităților de exersare a *literației multimedia* în programul de pregătire al elevilor de gimnaziu este impusă de nevoia adaptării cunoașterii la progresul societății umane, care înregistrează o deversificare fără precedent a canalelor de comunicare, un impact puternic al mijloacelor media și accesul la o mare diversitate lingvistică și culturală. Multiliterația propune activități integrate și este una din condițiile abordării inter- și transdisciplinare, vizate de noile reforme curriculare, deoarece învățarea inter- și transdisciplinară este multimodală și multisemiotică.

Activitățile de literație multimodală sunt justificate de reconfigurarea domeniului lecturii, prin extinderea semantică a conceptului de *text* – oral/scriș; continuu/discontinuu;

multimodal și diversificarea strategiilor de receptare. În plus, literația multimodală, care combină multiple resurse semiotice, instrumentalizează vederea, sensibilitatea, capacitatea de a gândi și de a reflecta.

Conceptul de *literație multimodală* definește una din noile perspective ale curriculumului de limba și literatura română, dar elevul alfabetizat multimodal este inițiat în selecția, înțelegerea și valorificarea corectă și eficientă a informației nu numai la limba și literatura română, ci și la celelalte discipline școlare.

COMPETENȚE GENERALE

- 1. Formarea competențelor de literație a textului multimodal, concretizate în procese de înțelegere, interpretare, reflectare și evaluare.**
- 2. Formarea competenței de comunicare prin intermediul textelor multimodale;**
- 3. Dezvoltarea capacității de a interpreta și genera judecăți în calitate de utilizatori de informații multimedia**

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

- 1. Formarea competențelor de literație a textului multimodal, concretizate în procese de înțelegere, interpretare, reflectare și evaluare.**

COMPETENȚE SPECIFICE	Exemple de activități de învățare
1.1. Identificarea codurilor semiotice ale textului multimodal;	- exerciții de ascultare a unor mesaje audio-vizuale diverse, cu scopul de a desprinde esențialul și de a exprima acest lucru la schimbarea rolului de receptor cu cel de emițător;
1.2. înțelegerea semnificației globale a mesajului transmis prin textul multimodal;	- exerciții de lectură eferentă; - exerciții de analiză și comparație a textelor multimodale;
1.3. recunoașterea elementelor structurale ale textului multimodal;	- exerciții pentru dezvoltarea atenției distributive și a capacității de a urmări mesajul audio-vizual;
1.4. identificarea relației text – imagine – conținut audio-video dintr-un text multimodal	- participarea la interacțiuni în care să dovedească înțelegerea replicilor și capacitatea de continuare a dialogului; - exerciții de literație multimedia pentru facilitarea înțelegerii corecte;
1.5. transcodificarea percepțiilor în limbaj verbal;	- exersarea ascultării mesajelor în diverse situații de comunicare, în scopul formării unui comportament de ascultător activ; - exerciții de lectură estetică;

2. Formarea competenței de comunicare prin intermediul textelor multimodale;

COMPETENȚE SPECIFICE	Exemple de activități de învățare
<p>2.1.transmiterea informației referitoare la sine și la universul apropiat prin îmbinarea mai multor coduri semiotice.</p> <p>2.2.capacitatea de a utiliza în mod interactiv limbajul, simbolurile și textele</p> <p>2.3.elaborarea de texte multimodale respectând anumite tipare textuale – narativ, descriptiv, argumentativ, injonctiv;</p> <p>2.4.folosirea strategiilor discursive;</p> <p>2.5.redarea prin mijloace multimedia conținutul ideatic al unu text dat;</p> <p>2.6. folosirea tehnicilor artistice în proiecte multimedia;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - simularea unor situații de comunicare directă sau mediată tehnologic; - exerciții de redactare, individual și/sau în echipă, a unui text simplu, pe o temă familiară, cu integrarea unor imagini, desene, scheme, animații; - antrenament de utilizare a diverselor mijloace media în comunicare; - exersarea tehnicilor de exprimare artistică; - exersarea etapelor scrierii, cu accent pe: prezentarea textului în fața a unui public; - antrenament pentru exprimarea opiniilor și atitudinilor proprii; - exerciții de transmitere a mesajului prin diverse canale de comunicare; - antrenament pentru depășirea barierelor în comunicare; - transpunerea în registru multimodal a unor texte tradiționale; - redactarea de texte mediate tehnologic, pe diverse teme; - alcatuirea de felicitari, postere, articole, scenarii pe teme literare, educative; - exersarea tehnicii Webquest; -antrenament pentru utilizarea datelor media în comunicare;

3. Dezvoltarea capacității de a interpreta și genera judecăți în calitate de utilizatori de informații multimedia

COMPETENȚE SPECIFICE	Exemple de activități de învățare
<p>3.1.evaluarea informațiilor și a intențiilor de comunicare din textele multimodale;</p> <p>3.2.capacitatea de a analiza critic mesajele multimedia;</p> <p>3.3.recunoașterea și analiza resurselor semiotice;</p> <p>3.4.analiza și evaluarea rolului strategiilor de expunere / codurilor semiotice într-un text dat;</p> <p>3.5.interes și curiozitate pentru analiza și</p>	<ul style="list-style-type: none"> - deconstrucție și analiză a modului în care diferitele sisteme modale funcționează pentru a crea semnificație într-un text multimodal - exerciții de valorizare a sensului și a semnificațiilor construcțiilor textuale propuse spre receptare; - exerciții de recunoaștere a elementelor structurale ale textului multimedia; - exerciții de sesizare a relației text-imagie în narativul multimodal;

<p>interpretarea textului multimodal</p> <p>3.6.argumentarea punctului de vedere referitor la texte/teme, care actualizează tipuri de comunicare artistică/nonartistică;</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - observarea rolului elementelor structurale în realizarea comunicării; - evaluarea feedbackului primit și integrarea sugestiilor în textele viitoare - exerciții de evaluare a mesajului transmis iconico-verbal; - exerciții de identificare a temei principale abordate într-un text multimedia (identificarea elementelor descrise și a trăsăturilor obiectelor descrise, într-o descriere, identificarea acțiunilor, a participanților la acțiune, a timpului și spațiului în care se petrec evenimentele într-o narațiune; identificarea ideilor esențiale dintr-un anunț sau dintr-o știre și sesizarea intenției comunicative din spatele acestora);
--	---

CONȚINUTURILE ÎNVĂȚĂRII

1. Tipologia textelor multimodale

- 1.1 Texte multimodale tipărite: *benzi desenate, povestiri de tablouri, romane grafice, postere, ziare, broșuri, afișe, pliante* ;
- 1.2 Texte multimodale digitale: *videoclipuri, animații, povestiri digitale, filme, spotul publicitar, reclama, e-mailul, pagina web*;
- 1.3 Texte multimodale live: *spectacol sau eveniment*;

2. Romanul grafic.

- 2.1 Modalități de lectură a imaginii
- 2.2 Lectura eferentă și estetică
- 2.3 Ordinea discursului narativ
- 2.4 Vocea narativă
- 2.5 Elemente de retorică vizuală

Exemple de texte-suport: *Persepolis*, de Marjane Saptrapi; *Viața lui Isus - roman grafic*, de Ben Alex

3. Afișul

- 3.1 Clasificare - *afișul de atenționare; afișul publicitar; afișul cultural*
- 3.2. Calitățile unui afiș - *simplitatea; acuratețea informației; actualitatea; caracterul persuasiv și naturalețea;*
- 3.2 Elemente de compoziție ale afișului - *linia; forma; culoarea; spațiul; textul; textura; dimensiunea elementelor;*
- 3.3 Principii ale compoziției - *centrul de interes; echilibrul; contrastul; dinamismul; alinierea; unitatea;*

4. Pliantul

- 4.1 Tipuri - *pliantul de promovare; de informare; comercial*
- 4.2 Elemente structurale – *headline-ul; logo/siglă;*
- 4.2 Organizarea datelor media în pliant
- 4.3 Tehnici de editare; tipuri de fișiere

5. Reportajul

- 5.1. Tipologia reportajului. *Reportaj de specialitate* (social; cultural; politic; economic; sportiv;). *Reportaj de informare generală* (de fapt divers; de călătorie; monografic.);

Reportajul propriu-zis; Reportajul colaj; Reportajul eseu; Reportajul povestire; Reportajul anchetă.

5.2. Trăsăturile reportajului: *actualitatea; autenticitatea; atitudinea; plasticitatea;*

5.3. Etapele realizării reportajului

6. Interviu

6.1. Tipuri de interviu (*de relatare; mărturie; de opinie; de analiză; portret*)

6.2. Interpretarea comunicării nonverbale (*repetarea; substituirea; completarea; ascunderea sau inducerea în eroare, versus dezvăluirea; reglarea și sublinierea*) și a stimulilor paraverbali (*calitățile vocale, înălțimea vocii, volumul vocii, dicția, accentul, pauzele, intonația, ritmul vorbirii etc.*) din structura interviului.

6.3. Etapele realizării interviului

7. Articolul de revistă

7.1. Tipologia articolelor. Texte de informare (*știrea, relatarea, reportajul, ancheta*). Texte de opinie (*editorialul, analiza, comentariul, tableta*)

7.2. Organizarea elementelor grafice în structura paginii

7.3. Criterii de evaluare

Concepte asociate: *date multimedia* - texte, imagini, sunetul digital, video; *obiecte multimedia;* *tipuri de fișiere;* *design;* *elemente grafice;* *slogan;* *siglă;* *caricatură;* *afiș;* *pliant;* *broșură;* *fluturaș;* *icon;* *indice;* *stimul;* *simbol;* *fișier;* *font;* *semne - cuvintele;* *indicii* (elementele de paralimbaj, mișcările și posturile corpului, tipul corporal, charisma, vestimentația și accesoriile, utilizarea spațiului și impunerea unor distanțe sociale, contactul tactil și indicii de control al timpului); *iconii* (fotografiile, portretele, caricaturile, diagramele, hărțile, graficele, unele reclame vizuale și elementele de ghidare în spațiul social – semnele de circulație rutieră, semnele care fac trimitere la anumite locuri publice); *simbolurile*

SUGESTII METODOLOGICE

Conținuturile propuse în programa cursului opțional „Literație multimodală” vor fi parcurse pe durata unui an de studiu, repartizate în câte o oră pe săptămână. Planificarea și proiectarea activităților vor viza utilizarea instrumentelor IT, strategii și metode inovative, activ-participative, care să faciliteze învățarea prin descoperire, efortul personal, evaluarea eficientă și realizarea feedbackului. Activităților de literație, care implică antrenament în analiza și comprehensiunea textelor, li se vor adăuga ateliere practice, care să stimuleze creativitatea, valorificarea tehnicilor artistice și a strategiilor de comunicare.

Selectarea conținuturilor va respecta principiul adaptării la particularitățile de vârstă ale elevilor și principiul accesibilității și calității valorice a informației mediatice. Profesorul va propune 7-8 texte-suport diferite - romanul grafic **Persepolis**, de Marjane Satrapi/ **Viața lui Isus - roman grafic**, de Ben Alex; reclame scrise; broșuri; pliante; reviste; invitații; afișe publicitare; benzi desenate.

Se va urmări cultivarea următoarelor **valori și atitudini:**

- gândire autonomă, critică și flexibilă;
- atitudine pozitivă față de comunicare;
- toleranță față de valorile, opiniile și argumentele celorlalți;
- deschidere pentru colaborarea cu ceilalți;
- interes pentru analiza și investigarea problemelor de interes general ale lumii contemporane;
- formarea unor reprezentări culturale privind evoluția și valorile literaturii, teatrului, filmului, publicisticii;
- sensibilizare și exprimare culturală;

Rezultatele activității elevilor se vor organiza în mape individuale, care vor cuprinde: scheme, diagrame, organizatori grafici pentru sistematizarea informației noi; fișe/ghiduri de lucru; fișe de evaluare; fișiere create de elevi.

Profesorul va selecta **metode și procedee** eficiente, atractive, care să stimuleze interesul elevilor pentru tema propusă: analiza de text/ film/ spectacol de teatru; comentariul de informații (știri, articole, cronici); WebQuestul; storytelling; facilitarea grafică; photovoice; biblioteca vie; simulare; jocul de rol; studiul de caz; portofoliul; brainstorming; reportajul; improvizație; animație socio-educativă; metoda proiectului; dezbateră; masa rotundă.

Pentru evaluare se vor aloca 7-8 ore; se recomandă diversificarea metodelor și instrumentelor de evaluare:

- **orale:** conversația de verificare; redarea (reповestirea); reconstituirea; descrierea / explicarea / instructajul;
- **scrise:** chestionarul; activitatea de muncă independentă în clasă; tema pentru acasă;
- **probe practice:** redactarea unor texte multimodale în diverse registre stilistice; întocmirea unor desene, schițe, grafice; interpretarea unui anumit rol;
- **metode și instrumente complementare:** observarea sistematică a activității și comportamentului elevilor; investigația; proiectul; portofoliul; fișa de evaluare; chestionarul; autoevaluarea;

Se vor folosi ca **mijloace de învățământ:** instrumente on-line de partajare/stocare și comunicare; produse multimedia – PPT, Prezi, Slideshare, postere, afișe, reclame, benzi desenate, texte injonctive, laptop, retroproiector; filme, înregistrări audio-video, fișe de lucru, planșe, cărți/literatura de specialitate, flipchart;

Pentru activitățile de documentare impuse de acest curs, profesorul va asigura accesul elevilor la internet, folosirea webquestului și introducerea secvențelor didactice de alfabetizare media.

Bibliografie

Stelian Dumistrăcel, *Limbajul publicistic românesc din perspectiva stilurilor funcționale*, Iași, Institutul European, 2006, p. 129

Alina Pamfil, *Limba și literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.

I. Cerghit, *Metode de învățământ, ediția a IV-a, revăzută și adăugită*, Iași, Editura Polirom, 2006

Emanuela Ilie, *Didactica limbii și literaturii romne*, Editura Polirom, Iași, 2014.

Marshall McLuhan, *Mass-media sau mediul invizibil*, Editura Nemira, 1997

Gheorghe -Ilie Fârte – *Comunicarea - O abordare praxiologică*, Casa Editorială Demiurg, Iași, 2004

M. Moldoveanu, D. Miron, *Psihologia reclamei*, Editura Libra, București, 1995